

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

**Затверджено Вченою радою НАСООА,
протокол № 3 від « 31 » 10 2024 р.,**

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказом ректора
від « 01 » листопада 2024 р. № 80

КИЇВ – 2024р.

ПРЕАМБУЛА

Ми, здобувачі вищої освіти (студенти, аспіранти), науково-педагогічні працівники, адміністрація та співробітники Національної академії статистики, обліку та аудиту (далі - Укладачі Кодексу), усвідомлюючи важливість утвердження принципів і правил академічної доброчесності з метою утвердження поваги до людської гідності та прав людини, формування а академічних цінностей, збереження та примноження традицій нашої академії, розвитку інноваційного освітнього середовища, високої академічної культури, ухвалюємо цей Кодекс академічної доброчесності, якому зобов'язуємося слідувати.

Ухвалюючи цей Кодекс, Національна академія статистики, обліку та аудиту (далі - НАСОА) має намір створити середовище, яке сприяє збагаченню інтелектуального, економічного, творчого та культурного потенціалу учасників освітнього процесу НАСОА, підвищенню їхнього освітнього рівня та корпоративної етики, формуванню інноваційного наукового простору, впровадженню нових освітніх ландшафтів, підтриманню особливої академічної культури, яка підкреслює інституційну ідентичність НАСОА.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кодекс академічної доброчесності є складовою внутрішньої системи забезпечення якості наукової та освітньої діяльності Національної академії статистики, обліку та аудиту (далі – Академії) та ґрунтується на нормах Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», «Про видавничу справу», Листа МОН України №1/9-650 від 23.10.2018 р «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти», а також Статуту Академії та інших нормативно-правових актів.

При розробці цього Кодексу також враховані норми Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Положення про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, Етичний кодекс університетської спільноти Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Кодекс академічної доброчесності регулює застосування та дотримання правил наукової етики у науковій та освітній діяльності. Адміністрація академії зобов'язується вживати заходи щодо дотримання принципів етичного спілкування, академічної доброчесності, зокрема запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та науково-методичних матеріалах наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів і здобувачів освіти, що виконують кваліфікаційні роботи в Академії та здобувачів ступеня доктора філософії.

II. ЗАГАЛЬНІ ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. «Академічна доброчесність» - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Дотримання академічної доброчесності науко-педагогічними працівниками Академії передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2.4. Основні види порушень академічної доброчесності:

Академічний плагіат - «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства».

Самоплагіат - «оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів».

Фабрикація - «вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях».

Фальсифікація - «свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень».

Списування - «виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання

результатів навчання».

Обман - «надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування».

Хабарництво - «надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі».

Необ'єктивне оцінювання - «свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти».

2.5. Засади академічної доброчесності Національної академії статистики, обліку та аудиту:

Наукові, науково-педагогічні працівники, а також здобувачі ступенів вищої освіти в Академії зобов'язані:

- діяти чесно та справедливо, дотримуючись у своїй діяльності законодавства України та заохочувати до цього інших;
- сумлінно дотримуватись посадових інструкцій та покладених обов'язків та зобов'язань;
- постійно підвищувати свій науковий та освітньо-науковий рівень та кваліфікацію;
- підтримувати доброзичливий науковий простір, що сприяє вільному обміну інформацією та продукуванню нових ідей та інновацій;
- мати вільний доступ до інформації, що стосується всіх сфер освітньої, наукової, господарської та фінансової діяльності, окрім тієї, доступ до якої обмежено законодавством;
- уникати зловживань посадовим становищем.

III. НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ЗАГАЛЬНІ ЕТИЧНІ ПРАВИЛА

Всі співробітники, здобувачі ступенів вищої освіти та студенти Академії, які виконують кваліфікаційні роботи мають:

- дотримуватися вимог Конституції та законів України, вимог чинного законодавства України, Статуту Академії, Кодексу академічної доброчесності, Положення про академічну доброчесність НАСОН та інших нормативних документів Академії;
- шанувати, зберігати та популяризувати наукові традиції Академії;
- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно й сумлінно виконувати необхідні наукові /освітньо-наукові задачі;
- дотримуватися моральних норм, високих духовних цінностей та правил

етичної поведінки;

- не чинити правопорушень, сприяти попередженню й викоріненню різних видів порушень іншими особами в науковій, освітньо-науковій та інших видах діяльності;

- поважати права і свободи людини, честь, гідність та особисту недоторканність особи;

- не чинити дискримінації за будь-якими ознаками (стать, вік, соціальне становище, расову приналежність, релігійні та політичні переконання);

- дотримуватись «Закону України про державну мову»;

- не розповсюджувати та запобігати розповсюдженню інформації, яка є неправдивою, такою, що ображає людину або може завдати шкоди репутації Академії;

- підтримувати атмосферу довіри, правдивості, відповідальності та взаємодопомоги в академічному співтоваристві;

- сприяти довірі в середовищі наукового співтовариства та між ним і суспільством;

- з повагою ставитися до вільного й критичного мислення інших;

- відповідально ставитися до довілля;

- запобігати конфлікту інтересів у науковій/освітньо-науковій діяльності, Неприйнятними для всіх працівників та учасників освітнього процесу Академії є:

- порушення норм Конституції України, чинного законодавства України, а також Статуту Академії;

- перевищення повноважень під час наукової/освітньо-наукової діяльності;

- використання службових і родинних зв'язків з метою отримання переваг в трудовій, науковій/освітньо-науковій діяльності;

- ведення в Академії антиукраїнської пропаганди;

- порушення Статуту та Правил внутрішнього розпорядку Академії;

- порушення Кодексу академічної доброчесності та Положення про академічну доброчесність.

Кожен здобувач вищої освіти у своїй освітній (науковій) діяльності має дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності:

- самостійно, сумлінно та вчасно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;

- активно займатися самостійною роботою, опрацьовувати нову літературу згідно методичних рекомендацій викладачів;

- не допускати плагіату у своїх роботах;

- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методи досліджень і джерела інформації;
- дотримуватися правил ділового спілкування у комунікації з викладачами, співробітниками та здобувачами ступенів вищої освіти в Академії;
- не принижувати будь-яким чином гідність учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги в навчальній (науковій) діяльності.

Кожен науковий/науково-педагогічний працівник у своїй діяльності має дотримуватися етики ділового спілкування та принципів академічної доброчесності:

- забезпечувати якість викладання навчальних дисциплін відповідної освітньої програми на високому науково-теоретичному й методичному рівнях;
- сприяти творчій активності здобувачів ступенів вищої освіти;
- постійно підвищувати свій професійний рівень, використовувати новітні інформаційно-комунікаційні засоби навчання, актуальні джерела інформації;
- керуватися принципами об'єктивності та прозорості під час оцінювання знань і компетентностей здобувачів вищої освіти;
- дотримуватись норм академічної доброчесності та норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- приходити на всі заняття вчасно і не залишати аудиторію передчасно, ефективно використовувати академічний час для досягнення результатів навчання, визначених у робочій програмі навчальної дисципліни; ретельно складати методичні вказівки й рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти, враховуючи нові надходження літератури та Інтернет-ресурси, надавати вичерпні консультації здобувачам вищої освіти у відведений для цього час;
- поважати думку кожного здобувача вищої освіти, заохочувати і надавати всім рівні можливості при обговоренні дискусійних питань;
- не принижувати будь-яким чином гідність учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- дотримуватися норм культури спілкування у процесі комунікації зі здобувачами вищої освіти, науковими та науково-педагогічними працівниками, співробітниками Академії;
- контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти.

Дотримання етичних норм у науковій діяльності від кожного учасника наукового/освітнього процесу вимагає:

- сприяти розповсюдженню наукових знань;
- нести відповідальність за наслідки своєї наукової діяльності, протидіяти

отриманню результатів, що суперечать принципам академічної доброчесності й можуть завдати шкоди;

- дотримуватися найвищих професійних стандартів вищої освіти та проведення наукових досліджень;

- забезпечувати принципову чесність і прозорість на всіх стадіях наукового дослідження, вважати неприпустимим та викривати факти академічної недоброчесності;

- визнавати міжнародні та національні правові норми щодо авторських прав, обов'язково посилатись на джерела інформації в разі використання ідей, тверджень, відомостей;

- надавати достовірну інформацію про результати власних наукових досліджень;

- нести персональну відповідальність за чесну й об'єктивну оцінку навчальних і кваліфікаційних робіт;

- визнавати творчий внесок кожного з авторів дослідження, що проводилося колективно, не включати до списку авторів осіб, які не мали відношення до отримання наукових результатів.

IV. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ АКАДЕМІЇ

Академічна доброчесність в Академії забезпечується:

- діяльністю Комісії академічної доброчесності Академії;
- функціонуванням системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

- функціонуванням системи попередження та протидії сексуальним домаганням та дискримінації;

- протидією будь-яким проявам неправомірної вигоди;
- проведенням лекторіїв, семінарів та інших заходів для учасників освітнього процесу з метою підвищення академічної культури та формуванню навичок протидії академічній недоброчесності;

- вивченням досвіду вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладів щодо реалізації принципів академічної доброчесності в науковому та освітньому середовищі.

Кожен учасник освітнього процесу несе відповідальність за дотримання засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм в навчальній, науковій та науково-освітній діяльності.

Кожен учасник освітнього процесу має власним прикладом демонструвати дотримання засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм, реагувати на порушення або спроби порушень цих принципів іншими особами, а саме:

- вказувати учасникам освітнього процесу на неприпустимість здійснення

нечесної поведінки;

- повідомляти адміністрацію про порушення особами правил академічної доброчесності;

- звертатися до Комісії академічної доброчесності Академії з метою розгляду порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- отримання незадовільної оцінки за результатами контрольного заходу;
- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

- зниження семестрового академічного рейтингу;

- позбавлення на певний термін права на навчання за індивідуальним графіком або дострокове складання сесії;

- відрахування з аспірантури Академії;

- переривання проходження практики та виконання фахової кваліфікаційної роботи для студентів ЗВО.

За порушення академічної доброчесності наукові та науково-педагогічні працівники можуть бути притягнені до такої академічної та дисциплінарної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

- догана;

- недопущення до участі в конкурсі на заміщення посад наукових чи науково- педагогічних працівників.

V. КОМІСІЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Комісія академічної доброчесності Академії (далі – Комісія) – колегіальний орган, на який покладені такі завдання:

- виявлення порушень засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм з боку співробітників Академії та здобувачів ступенів вищої освіти;

- надання пропозицій ректору Академії щодо притягнення порушників кодексу академічної доброчесності до відповідальності й накладення відповідних санкцій.

Будь-який учасник освітньої діяльності, який став свідком або має серйозну підставу вважати, що стався факт порушення академічної доброчесності, має

право подати офіційну заяву до Комісії.

У цьому випадку голова Комісії не пізніше, ніж через 10 днів після подання заяви оголошує про проведення позачергового засідання, на якому відбувається розгляд заяви. Особа, що подала заяву (далі - заявник), повинна викласти в ній аргументи, які свідчать про порушення академічної доброчесності та надати відповідні докази.

Процедура розгляду заяви про порушення академічної доброчесності включає такі стадії:

Повідомлення особи про подання заяви. Особа, яка підозрюється в порушенні академічної доброчесності (далі – відповідач) за заявою має бути ознайомлена із висунутою проти неї підозрою та особливостями процедури розгляду даного питання. Допускається право відводу відповідача щодо будь-якого члена Комісії, якщо підозри в його упередженості є обґрунтованими.

Здобувач освіти, науково-педагогічний працівник може визнати свою провину в допущеному порушенні. У такому разі вивчення обставин скоєння порушення Комісією не проводиться, а факт визнання провини враховується при визначенні виду академічної відповідальності.

Вивчення обставин скоєння порушення. Процедура розгляду питання передбачає:

- ознайомлення Комісією з точкою зору свідків (свідком може бути будь-який учасник наукового/освітньо-наукового процесу, якому відомі обставини, що стосуються обставин скоєння порушення);
- вивчення першоджерел (публікації, підсумкові роботи);
- проведення консультацій з експертами (експертом може бути особа, якій доручено провести дослідження матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини скоєння порушення й дати висновок із питань, які виникають під час розгляду обставин скоєння порушення і стосуються сфери їх спеціальних знань);
- інші заходи, необхідні для проведення об'єктивного вивчення обставин скоєння порушення.

Завершення вивчення обставин скоєння порушення та підготовка висновку.

За результатами розгляду питання та з'ясування всіх істотних обставин Комісія готує письмовий висновок.

Якщо будь-який член Комісії не погоджується зі звітом, він має право викласти окремо свою думку, що є невід'ємною частиною звіту.

Усі учасники вивчення обставин скоєння порушення мають бути ознайомлені з результатами розгляду заяви і, в разі наявності, подати письмові зауваження або заперечення до звіту.

Відповідач за заявою має право:

- знати про дату, час і місце проведення засідання та бути присутнім на ньому під час розгляду питання про притягнення його до академічної відповідальності;

- ознайомитися з усіма матеріалами щодо встановлення фактів порушення Кодексу академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у вивченні обставин порушення Кодексу академічної доброчесності;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, вповноваженого розглядати апеляції.

Висновок Комісії про розгляд питання про порушення Кодексу академічної доброчесності надсилається впродовж трьох днів ректору Академії. Прийняте ректором рішення є підставою для видання відповідного наказу по Академії.

У випадку виникнення нових обставин скоєння порушень або недостатнього вивчення Комісією усіх поданих матеріалів ректор Академії може направити справу на додатковий розгляд.

Комісія повинна забезпечити конфіденційність розгляду питання про порушення Кодексу академічної доброчесності та не допускати поширення інформації за межі відповідних регламентних процедур. Тільки учасники процедури розгляду порушення академічної доброчесності можуть бути ознайомлені зі змістом заяви та матеріалами справи.

Рішення про притягнення до академічної відповідальності може бути оскаржене в письмовій формі впродовж десяти днів з моменту ознайомлення з прийнятим рішенням. Апеляція подається на ім'я ректора Академії, який призначає склад апеляційної комісії для повторного розгляду обставин скоєння порушення.

Апеляційна комісія розглядає питання та готує новий звіт про порушення Кодексу академічної доброчесності, який передає на розгляд ректору Академії. Остаточне рішення щодо висновків Комісії приймається ректором Академії або уповноваженою ним особою.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Академія забезпечує безперешкодний доступ до Кодексу академічної доброчесності через його оприлюднення на офіційній веб-сторінці.

Кодекс ухвалюється Вченою радою Академії та затверджується наказом ректора Академії.

Зміни та доповнення до Кодексу вносяться за поданням адміністрації та Вченої ради Академії.